

Εδώ και τρεις περίπου μήνες μια νέα αύρα πνέει πάνω από το ερευνητικό τοπίο της χώρας μας. Τον περασμένο Φεβρουάριο ψηφίστηκε από το κοινοβούλιο ο νέος νόμος για

την έρευνα που θα διέπει και θα διευθετεί πλέον το ερευνητικό γίγνεσθαι στην Ελλάδα.

Σκοπός του ανά χείρας σημειώματος δεν είναι να αναπτύξει και να αναλύσει το νόμο ή να τοποθετηθεί θετικά ή αρνητικά στο σύνολο ή σε συγκεκριμένες διατάξεις του. Στόχος μας είναι να δούμε, σκιαγραφώντας με αδρές γραμμές τις νέες κατευθυντήριες αρτηρίες που προδιαγράφει ο νόμος, ποια πρέπει να είναι η δική μας ερευνητική στρατηγική, και όταν λέω δική μας εννοώ αυτή του ΑΤΕΙ-Θ, και ποια συγκεκριμένα πλεονεκτήματα μπορούμε να αποκομίσουμε από την εφαρμογή του.

Θα πρέπει όμως πρωταρχικά να κάνουμε μερικές βασικές επισημάνσεις.

Είναι γνωστό ότι σήμερα στη χώρα μας η έρευνα υποχρηματοδοτείται. Είμαστε από τους τελευταίους αν όχι οι τελευταίοι στην ευρωπαϊκή λίστα που αφορά τις δαπάνες για την έρευνα. Μόλις το 0,61% του ΑΕΠ, με ένα μέσο ευρωπαϊκό όρο περίπου 1,9% του ΑΕΠ. Είναι επίσης γνωστό ότι σύμφωνα με τους στόχους της Λισαβόνας το 2010 – δηλαδή σε ενάμιση περίπου χρόνο – το ποσοστό αυτό θα πρέπει να ανέλθει τουλάχιστον στο 1,55% του ΑΕΠ.

Πέρα από αυτά τα ποσοτικά στοιχεία η έρευνα στην Ελλάδα παρουσιάζει και ορισμένες ποιοτικές ιδιομορφίες που τη διαφοροποιούν από τα συνήθη πρότυπα των Ευρωπαϊκών χωρών.

■ Η δομή της ελληνικής οικονομίας στην οποία ο τομέας της παραγωγής, σε αντίθεση με τον εμπορικό τομέα, παρουσιάζει μικρό μόνο ποσοστό δημιουργεί σε μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων μειωμένο ενδιαφέρον αλλά και κυρίως μηδαμινή οικονομική συνεισφορά στις δαπάνες για έρευνα.

■ Αντίθετα ακόμα και αυτές οι επιχειρήσεις που ενδιαφέρονται για την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των ερευνητικών έργων προτιμούν να καρπούνται σε πολύ μεγαλύτερο ποσοστό από όσο προσφέρουν ερευνητικά έργα που χρηματοδοτούνται από το δημόσιο ή κυρίως την Ευρωπαϊκή Ένωση.

■ Σε σχέση με το τελευταίο πρέπει ακόμη να τονίσουμε, ότι το μεγαλύτερο μέρος των κονδυλίων που απορροφά σήμερα η έρευνα στη χώρα μας προέρχεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και φυσικά αυτό δεν μπορεί να κρατήσει επ' άπειρο.

■ Τέλος οι ερευνητικές προσπάθειες που γίνονται στην Ελλάδα γίνονται χωρίς προγραμματισμό και ασυντόνιστα μεταξύ τους με αποτέλεσμα αφ' ενός να αλληλοεπικαλύπτονται και αφ' ετέρου να αφήνουν κενά σε τομείς ζωτικούς με τους οποίους δυστυχώς δεν ασχολείται κανένας.

Ο νέος νόμος για την έρευνα, ο 3653/08, θα ισχύσει από την 1-1-2009 με στόχο να καλύψει αυτές τις ποιοτικές και ποσοτικές αδυναμίες που υπάρχουν μέχρι σήμερα, να θέσει νέες κατευθυντήριες οδηγίες και να δημιουργήσει τα απαραίτητα συντονιστικά όργανα τα οποία θα υλοποιούν τις οδηγίες αυτές και θα προδιαγράφουν τις απαιτούμενες ενέργειες με στόχο τη μεγαλύτερη δυνατή αξιοποίηση και απόδοση των δαπανών για την έρευνα.

Το ότι η πολιτεία δίνει ιδιαίτερη σημασία στην επιτυχία των στόχων του νέου νόμου αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι κεντρικό όργανο προγραμματισμού και στρατηγικής είναι ένα διυπουργικό συμβούλιο του οποίου προεδρεύει ο ίδιος ο πρωθυπουργός.

Οι επιμέρους στόχοι του νέου νόμου είναι πολλοί και δύσκολο να τους απαριθμήσουμε όλους. Θα περιοριστώ μόνο σε τρία βασικά σημεία τα οποία αν αξιοποιήσουμε και ενεργοποιήσουμε σωστά θα μπορέσουμε να μετατρέψουμε το ΑΤΕΙ-Θ σε μια ουσιαστικά παραγωγική ερευνητική κοινότητα.

Οι στόχοι αυτοί είναι:

■ Η ενίσχυση της εφαρμοσμένης τεχνολογικής έρευνας, κυρίως μέσα από μεγάλα προγράμματα τετραετούς διάρκειας σε τομείς εθνικής προτεραιότητας και κατά προτίμηση σε συνεργασία με διεθνείς ερευνητικούς οργανισμούς.

■ Η ενίσχυση των υποδομών των ερευνητικών κέντρων η οποία να συνδέεται με τους στόχους της εθνικής και περιφερειακής πολιτικής.

■ Η χρηματοδότηση ερευνητικών κέντρων βασιζόμενη σε αξιολόγηση με απλά συστήματα και δείκτες.

Εναπόκειται πλέον σε μας να υλοποιήσουμε ένα διαχρονικό όραμα και ένα βασικό στόχο του Ιδρύματός μας και να δημιουργήσουμε με βάση τις δυνατότητες που μας δίνει ο νόμος ένα αξιόλογο ερευνητικό φορέα.

Καλό καλοκαίρι σε όλους
Στυλιανός Ιωαννίδης